



Finančno poslovanje

V I. TRIMESEČJU 1973

V letošnjem letu se prvič ugotavlja dohodek tudi za I. tromesečje. Iz poročila o finančnem poslovanju, ki ga bodo obravnavali samoupravni organi v podjetju, navajamo nekaj rezultatov poslovanja v I. tromesečju 1973.

Celotni dohodek, ki je bil predviden z letnim finančnim planom v višini 155,5 milijona dinarjev, je bil dosežen v znesku 41 milijonov din. Vrednostno je bila prodaja izdelkov nekaj iznad planirane, kar pa ni posledica zvišanja prodajnih cen. V primerjavi z letno planirano proizvodnjo je bilo v I. tromesečju več učinkovitih delovnih dni. Kljub temu, da so se zaloge gotovih izdelkov v obračunski dobi povečale, je bil prodajni plan v celoti realiziran.

Pri stroških poslovanja ni bilo bistvenega odstopanja od plana. V finančnem planu je izvršena korektura stroškov in dohodka zaradi spremenjene zakonodaje glede financiranja izdatkov za nagrade vajencev, praktikantov, štipendij, stroškov izrednega študija (po novih predpisih to niso več materialni stroški, temveč drugi osebni prejemki, ki se financirajo iz dohodka).

Kot posebna postavka v stroških je izkazan tudi popravek finančnega rezultata zaradi odpisa terjatev, starejših od 90 oziroma 180 dni od izdaje fakture. Stanje terjatev od kupcev na dan 31. 3. t. l. je 32 milijonov din od katerih je starejših nad 90 dni po izdaji fakture 3,7 milijonov din, starejših nad 180 dni pa 1,3 milijonov din. Na osnovi veljavnega predpisa je bilo v breme dohodka začasno odpisano 1,4 milj. din, od tega v letu 1972 0,5 milj. in v I. tromesečju 1973 0,9 milj. din. Vsekakor bodo potrebni stroški ukrepi, da bi se terjatve od kupcev zmanjšale.

Dohodek je bil dosežen v planirani višini. Delitev dohodka na pogodbeno obveznost, zakonske obveznosti, osebne dohodke in druge osebne prejemke je izvedena v glavnem na osnovi finančnega plana (časovno razmejevanje) ter na osnovi dejanskih izplačil (osebni dohodki v prodani proizvodnji).

Ostanek dohodka se ob periodičnih ugotavljanjih dohodka ne razporeja in se do zaključnega računa uporablja kot obratna sredstva. V I. tromesečju je bilo 2,3 milij. doseženega ostanka dohodka. Letno planiramo 7,5 milj. din sredstev za sklade.

Osebni dohodki, izplačani v I. tromesečju so znašali povprečno mesečno din 1.938.— neto na zaposlenega. V primerjavi z izplačanim povprečjem v preteklem letu (1.647.— din) so se povečali za 17,7 %.

V času od 1. jan. do 31. marca je podjetje izvozilo na konvertibilno valutno področje za 348.000 \$ izdelkov. (letni plan 1,6 milj. \$) Izvažali smo na osnovi sklenjenih pogodb z inozemskimi kupci. Dosežene prodajne cene pri izvozu so nižje od cen na domačem trgu. Čeprav izvažamo z izgubo, je izvoz potreben, predvsem zaradi doseganja lastnih deviznih sredstev, s katerimi nabavljamo v inozemstvu investicijsko opremo.

Iz vsebine:

- 25 let zvestobe
- Tekmovanje ekip prve pomoči
- Delavska kontrola v OZD
- Nagradna križanka

Problematika proizvodnje v mesecu aprilu 1973

I. Osnovni material

a) predilnica:

Zaradi oskrbe z bombažem v mesecu aprilu ni bilo večjih težav v proizvodnji. Zaloge nekaterih vrst bombaža so potekle in ker ni bilo mogoče nabaviti istih, so bile le-te zamenjane z drugimi bombaži, zaradi česar so bile spremenjene sestave vseh mešanic razen zelene. Problematična pa je bila oskrba z modalnimi vlakni.

b) sukalnica:

Tako kot v prejšnjih mesecih smo tudi v aprilu izdelovali samo sukance Nm 34/2 za izvoz in ker smo razpolagali z zadostnimi količinami zanj potrebne enojne preje, oskrba z njo ni vplivala na potek proizvodnje.

c) tkalnica:

Omejitev proizvodnje preje iz mešanice bombaža in modalnih vlaken v predilnici je imela za posledico zmanjšanje zalog nedovršene proizvodnje pri vseh artiklih iz te preje in le s pravočasno porazdelitvijo obstoječih zalog te preje smo uspeli preprečiti zastoje na tkaljskih strojih. Oskrba z ostalimi vrstami preje pa je bila glede količin zadovoljiva in ni povzročala motenj in težav v proizvodnji.

Pri kakovosti preje so se pojavile podobne napake kot v prejšnjih mesecih. Se vedno predstavlja največji problem krotovičenje preje iz BD strojev, ker nimamo urejenega potrebnega vlaženja te preje. Pri tej preji za votek je bil problem delno omiljen z montažo dveh lokalnih vlažilcev v izdaji votka. Razen tega je povzročalo težave v tkalniški predelavi tudi poslabšanje trdnosti pri prejah iz bele mešanice zlasti Nm 40, ki teče na oddelkih, kjer so tkalke že itak najbolj obremenjene.

Problematična je bila tudi prisotnost barvastih vlaken v prejah iz bele in rumene mešanice, zlasti še, ker je večina tkanin beljenih in se ta vlakna pri beljenju ne razbarvajo.

d) oplemenitilnica

Zaloge tkanin za dodelavo so se v aprilu zaradi tridnevne zastoja, ki je nastal zaradi

okvare verižnega kolesa na vodnem kalandru, povečale za cca 107.000 m, vendar so ob tolikem številu različnih beljenih artiklov terjale ustavljanje dnevnih partij iz več različnih artiklov, kar ni lahko ob obstoječem belilnem postopku in podražuje dodelavo zaradi večje porabe pomožnih sredstev na enoto proizvoda.

e) konfekcije:

Količinska oskrba obrata s potrebnimi tkaninami je bila kljub tridnevni zastoju oplemenitilnice zadovoljiva in ni povzročala zastojev v proizvodnji, saj je obrat razpo-

lagal s precejšnjimi zalogami tkanin za predelavo, ki jih drži v priročnem skladišču. Tudi oskrba z ostalim, kupljenim reprodukcijskim materialom je bila v aprilu sorazmerno dobra in zaradi nje ni bilo motenj. Težava v proizvodnji so bile le zaradi okvare tkanin na kalandru, zaradi česar je bilo potrebno pretežni del proizvodnje zelo skrbno kontrolirati in izločati izdelke z okvarami, kar je imelo za posledico, da je bilo doslej porabljeno samo za to delo 340 delovnih ur (v marcu 102 uri in v aprilu 238 ur) in to delo še vedno ni končano.

II. PROIZVODNJA

a) predilnica	marec	april
izvr. plana: v ef. kg	97,64 %	97,39 %
v baz. kg	104,33 %	104,73 %
izkor. strojev	72,59 %	72,80 %
produktiv.: baz. g/vrh (prst)	15,72	15,98
baz. g/pr. m/h (BD)	58,28	53,70
HOK ure	15,93	16,02
b) sukalnica:		
izvrš. proizv. plana pri Ø nm 10	105,97 %	109,25 %
izkor. strojev	66,89 %	73,91 %
produktivnost: g/vrh	116,69	116,65
HOK ure	12,58	12,55
c) tkalnica:		
izvrš. proizv. plana: v m ²	100,60 %	105,26 %
v votkih	102,44 %	104,80 %
izkor. strojev: na pog. st. ure	92,3 %	92,5 %
na ef. st. ure	96,7 %	97,— %
produktivnost: enot/del. ure	43,32	43,64
d) oplemenitilnica:		
izvrš. plana v m ²	110,31 %	108,43 %

(Nadaljevanje na 2. strani)

Skrb za delavce



Pred kratkim smo od KOMPASA kupili 46-sedežni avtobus znamke MERCEDES. Stal je 28 starih milijonov, zamenjal pa bo starega, ki je že dotrajan.

Problematika proizvodnje v mesecu aprilu 1973

(Nadaljevanje s 1. strani)

e) konfekcija:

izvrš. proizv. plana: v m ²	86,34 %	89,57 %
v enotah	94,88 %	98,35 %
izkor. strojev	91,8 %	89,2 %
produktivnost: ur/100 enot	108,7	87,97

V predilnici plan proizvodnje v ef. kg ni bil dosežen, ker nas je proizvodno grlo na Voukovih raztezalkah tudi v aprilu sililo k proizvodnji višjih števk preje in čeprav so obstoječe zaloge preje ter tkalniške potrebe terjale večjo proizvodnjo nizkih števk. Prav zaradi tega grla tudi v aprilu še niso obratovali vsi BD-predilni stroji. Predvidevamo, da bo to grlo odpravljeno v mesecu maju, ker je pri izdelovalcu osebno posredoval tehnični direktor.

V sukalnici je bil proizvodni plan presežen in izboljšan odstotek izkoriščanja strojev, ker je nekaj časa zaradi potrebe prodaje in razpoložljivega števila sukal obratovala v treh izmenah, v planu pa

sta upoštevani samo dve izmeni. Povsem zadovoljivi so tudi proizvodni rezultati tkalnice. Obstoječe število proizvodnih delavcev je še vedno omogočalo, da je v nočni izmeni obratoval 1 oddelek (48 strojev) več, kot je računano v letnem proizvodnem planu.

V oplemenitilnici smo zaradi prvotno nepredvidene okvare vodnega kalandra, ki je terjala 76,5 delovnih ur zastoja na belilnem agregatu, korigirali mesečni proizvodni plan za mesec april. Le-ta pa je bil zaradi zadovoljive količinske proizvodnje v ostalih dneh presežen.

Obrat konfekcije v aprilu ni dosegel planiranega obsega proizvodnje. V doseženem

število enot (količini vložene dela) je primanjkljaj minimalen in so glavni vzroki zanj v povečani porabi časa za že omenjeno kontrolo izdelkov in za označevanje po JUS predpisih.

III. DELOVNA SILA — IZOSTANKI

	marec	april
— predilnica	8,5 %	8,1 %
— sukalnica	10,0 %	16,6 %
— tkalnica	10,7 %	9,7 %
— oplemenitilnica	8,5 %	12,1 %
— konfekcija	8,5 %	10,7 %

V predilnici so se zmanjšali izostanki zaradi boleznih in porodnic, povečali pa zaradi letnih dopustov.

V sukalnici so se zmanjšali porodniški, občutno pa povečali bolezenski izostanki.

Zmanjšanje skupnega odstotka izostankov v tkalnici je posledica zmanjšanja porodniških in bolezenskih izostankov, čeprav so se izostanki zaradi izrabljanja letnih dopustov delno povečali.

V oplemenitilnici so manjši kot v marcu le bolezenski in »opravičeno plačani izostanki«, izostanki vseh drugih vrst pa so se v aprilu povečali.

V konfekciji so se zmanjšali edino porodniški izostanki (za 0,1 %), vsi drugi izostanki pa so bili v aprilu večji kot v marcu.

Skupno število zaposlenih se je v aprilu v predilnici zmanjšalo za 6 oseb, v sukal-

b) sukalnica:

— menjava ležaja in popravilo gredi rotokonerjev pri dvojilnem stroju »Mettler«.

c) tkalnica:

— montaža nove snovalne cevčice (za starejšo snovalo)

— montaža fotolice na 1 Picanol-avtomatu

— tekoča vzdrževalna dela

Remont Elitex statev je začasno prekinjen zaradi boleznih mojstra remonta, remont avtocopserjev pa zaradi del pri omenjenem snovalu.

d) oplemenitilnica:

— večje popravilo vodnega kalandra pri belilnem agregatu (76,5-urni zastoj)

— razna mehanska in električna popravila na strižniku, obeh razpenjalnih sušilnikih, starem in novem kalandru in merilnih strojih.

Vodstvo obrata v svoji problematiki ponovno opozarja na to, da kljub večkratnim dogovorom in urgencam vzdrževalna dela zaostajajo.

e) konfekcija:

— opravljena je bila premetitev 1 hitrošivalnega in Pffafovega šivalnega stroja k vezilnim strojem

— 12. vezilni stroj ves mesec ni obratoval zaradi okvare in čakanja na popravilo.

IV. VZDRŽEVANJE

STROJEV IN NAPRAV

a) predilnica:

— razna tekoča in preventivna vzdrževalna dela na strojih čistilnice, starih in novih mikalniki, raztezalkah, krilnih strojih in BD-predilnikih.

V. DOSEGANJE NORM

	marec	april
— predilnica	115,66 %	116,68 %
— tkalnica	119,76 %	119,65 %
— oplemenitilnica	113,73 %	115,63 %
— konfekcija	120,89 %	120,91 %
— konfekcija Hrib	119,01 %	115,16 %
— skladišče gotovega blaga	128,20 %	126,30 %
— zabojarina	131,80 %	128,91 %

Skupaj: 119,00 % 119,00 %

Situacija na svetovnem trgu bombaža

V časopisih, radiu in TV smo v zadnjem času lahko zasledili vesti o podražitvi naše osnovne surovine — bombaža. Bralcem želimo prikazati kakšno je sedanje stanje na svetovnem tržišču bombaža.

»Liverpool VIF Index« je beležil naslednje gibanje:

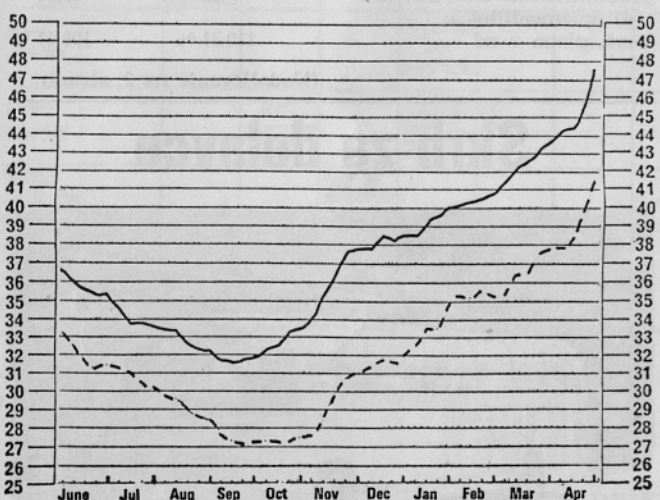
	»A« Index	»B« Index
Povprečje tedna do 27. 4. 1973	17,50 din/kg	15,00 din/kg
en teden prej	16,67 din/kg	14,63 din/kg
eno leto prej	14,25 din/kg	12,93 din/kg

»A« Index predstavlja povprečje šestih kotacij SN 11/16, »B« Index pa povprečje treh najcenejših provenienc na liverpoolski borzi v tem obdobju na pariteti CIF Liverpool.

Krcanje september/december, dobava mesec dni.

IRAN: Tekoča žetev je popolnoma razprodana. Jugoslavija je končno le uspela najti kompromisno rešitev za dobavo 4.400,00 ton s tem, da

Skokovit porast cen na svetovnem tržišču ponazarja diagram:



Trenutne okvirne kotacije so naslednje:

	din/kg
Izmir ST. I RG 13/32	15,34
Hatay St. I RG 11/16	15,17
Adana St. I RG 11/16	14,46

je pristala na 5,5-odstotno povišanje prvotnih cen zaradi devalvacije cen dolarja. Prve količine bodo v Jugoslaviji koncem maja. Izgledi za novo žetev so ugodni, saj so po-

večali površine pa tudi vreme je naklonjeno setvi.

Kotacije za novo žetev so okvirne:

SM 11/16	16,34 din/kg
M 11/16	16,01 din/kg

Krcanje september/december, dobava 30 dni.

PAKISTAN: Ekstremno visoke cene so v zadnjem času nekoliko popustile, vendar so še vedno nerealno visoke. Visok nivo držijo zaradi povpraševanja domačih predilnic. Izgleda, da nimajo dovolj odgovarjajočega bombaža za svojo industrijo do začetka novega bombaža. Setev poteka v redu, ne pričakuje se zmanjšanje površin.

Situacija tudi na ostalih tržiščih Grčije, Sirije, Zap. Afrike, Centralna in Južna Amerika ni bistveno drugačna. Praktično se danes SM 11/16 ne more dobiti izpod 98,00 cts na kg FOB, kar pomeni z vsemi stroški uvoza cca 18,50 din za kg fco jugoluka. Nekatere cenejši je le turški bombaž.

Situacija je toliko slabša še zaradi tega, ker ni nobenega realnega izgleda, da bi cene v naslednjih mesecih padle. Tudi če bi vse izven ameriške dežele imele ugodne žetve, se to v bistveni meri ne more zgoditi, ker se konjunktura tekstila in bombažne preje nadaljuje. Če ta konjunktura upade, če bodo izgledi za žetev dobri in če se Kitajci ne pojavijo na tržišču za predvidene ogromne količine bombaža, potem so možnosti za pad cen, sicer to ni mogoče, ampak lahko rastejo še naprej.

Cene na svetovnih tržiščih so pod vplivom dogodkov na ameriškem tržišču. Slabo vre-

me in poplave v dolini Missisipija in njihovih pritokov, kjer so npr. v pretekli sezoni pridelali cca 5,5 milj. bal bombaža ima jasno zelo velik vpliv na rezultat celotne ameriške žetve. Kako bodo poplave vplivale na celotno žetev bo delno jasno šele koncem maja, ki je skrajni čas za setev. Če bo vreme v toku maja ugodno, potem bodo poplavljeni območja lahko še pravočasno posejali. Če pa vreme ne bo ugodno, če se zemlja ne bo pravočasno osušila, bodo namesto bombaža na mnogih njivah sejali sojo, za katero je čas setve tudi še junij in je tudi zelo iskan poljedelski proizvod. Drugi faktor, ki močno vpliva na ameriško tržišče in s tem tudi na ostali svetovni trg, so veliki nakupi Kitajcev v tekoči sezoni in pričakovanje, da bodo enako količino 1.000.000 bal kupili tudi v naslednji sezoni. Na ta račun se vršijo velike spekulativne transakcije, ki zelo neugodno vplivajo na razvoj cen.

Amerika lahko diktira vsak dan višje cene, ostali proizvajalci pa ji z uspehom sledijo vsaj dotlej, dokler se ne ve rezultatov setev tudi na izven ameriških področjih. Tretji

faktor, ki deluje na višanje cen, je še vedno močno povpraševanje po bombažni preji.

Situacija na naših tradicionalnih tržiščih je naslednja:

MEHIKA: Letošnja žetev je popolnoma razprodana in ne bo prehodnih zalog. Domača industrija je slabo preskrbljena, tako da težko čaka novega bombaža v avgustu. Pričakujejo žetev 1.550.000 bal, kar je za 200.000 bal manj kot tekoča letina. Domača poraba se ocenjuje na 750.000 bal, torej ostane 800.000 bal za izvoz, od tega pa je tri četrtine že prodano. Okvirna kotacija je naslednja:

	din/kg
SM 11/16 Sin./Son	16,17
M 11/16 Sin./Son	15,90
SLM 11/16 Sin./Son	15,35

Krcanje avgust/december, dobava dva meseca.

TURČIJA: Bombaž iz tekoče žetve je praktično razprodan, dobijo se le še manjše količine, ki so v rokah trgovcev. Cene so v zadnjih 14 dneh porasle za povprečno 33 din/kg. Setev je na vseh v teku in se ugodno odvija. Na področju Izmirja bodo posejali za 10 % manj površin na račun žita, vendar upajo na enako proizvodnjo.

Sklepi samoupravnih organov

Dne 20. 4. 1973 je bila 12. redna seja delavskega sveta podjetja.

1. Člani DS so predhodno dobili material za predlog za ustanovitev in včlanjenje v poslovno združenje jugoslovanskih bombažnih predilnic na vpogled, zato je tov. glavni direktor k predlogu podal le kratko obrazložitev.

2. Predlog so člani DS brez pripomb v celoti potrdili kot sledi:

— BPT naj postane ustanovitelj in član biroja za bombaž

— za podpis pogodbe se pooblašča direktorja podjetja

— z dnem podpisa podjetje pridobi pravice izvirajoče iz pogodbe in prevzema aдекватne obveznosti

— za člana UO imenuje DS direktorja podjetja

3. V zvezi z uskladitvijo pogodbe Poslovnega združenja konfekcionarjev z ustavnimi dopolnili je DS sprejel naslednje sklepe:

— osvaja se pogodba o združevanju v organizacijo poslovnega združenja tekstilne konfekcije Jugoslavije

— pogodbo o poslovnem združenju po pooblastilu DS podpiše direktor podjetja

— za člana UO se imenuje tov. Tine Tomazin, komercialni direktor

4. Na predlog KDS za odkup stanovanj so člani DS sprejeli sklep:

— da se v Bistrici odkupijo tri stanovanja in sicer eno trosobno in dve dvosobni stanovanji. Cena navedenih stanovanj znaša skupno 550 tisoč din, od katerih se plača iz doslej nerazporejenega sklada skupne porabe 460 tisoč din, 90 tisoč pa iz sredstev, namenjenih za kredite, ki so ostali še nerazporejeni.

5. DS je sprejel sklep o sofinanciranju gostovanj raznih slovenskih gledaliških hiš v Trzinu. Na naše podjetje bi odpadlo 120 vstopnic za vsako predstavo, to je v višini 7200 din za predstavo, ki je že bila. Ostane torej 6.000 din, ki naj se plačajo iz doslej nerazporejene rezerve sklada skupne porabe.

6. DS je sprejel sklep o spremembi sestava odbora za splošni ljudski odpor:

— namesto člana Hrovatič Rudija se imenuje tov. Švab Viktorja in namesto člana tov. Ahačič Rudija pa tov. Milič Bredo.

25 let zvestobe

Vsakoletna svečanost — podelitev ur v znak priznanja za 25-letno delo v podjetju — je bila letos 25. aprila v Domu družbenih organizacij v Podljubelju. Po pozdravu in uvodnih besedah predstavnikov družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov in uprave podjetja, sta predsednik odbora za podeljevanje nagrad in pohval tov. Branko Veselinovič in predsednik sindikata tov. Danilo Roblek podelila 62 članom kolektiva ročne ure znamke Omikron z vgraviranimi inicialkami. Sledila je pogostitev in družabni večer s plesom.

3. ANDERLE MARTA
4. ARNEZ VIKI
5. GOSAR MILICA
6. HAFNER MARA
7. KLEMENC PAVLA
8. KLOBUČAR OŠKAR
9. LUKANČ DARINKA
10. MOZINA BRIGITA

Ure so prejeli:

PREDILNICA:

1. AVPIČ JOŽEFA
2. BOHINC STEFKA
3. ROŽIC ANA
4. CVEK JOŽE
5. DROBNIC ANA
6. KOTNIK MARIJA
7. MAKAROV MIRKO
8. MALI SILVA
9. MEGLIČ JERNEJ
10. NAPRET URH
11. PERNUS MATILDA
12. PLANTAN MARIJA
13. REBERNIK MARIJA
14. SOSKO ALOJZIJA
15. SOSTARIČ VILJEM
16. STAMCAR LJUDMILA
17. VERDIR FRANCKA

TKALNICA:

1. BODLAJ MARIJA
2. DRAGOŠ ANGELA
3. KOPRIVNIK MILAN
4. MIRIČ ANTONIJA
5. PISKURIC SIMONA
6. POVALEJ IVANA
7. RUSTJA FRANCKA
8. SAVIČ CILKA
9. SREČNIK PAVEL
10. ŠVAB JAKOB

OPLEMENITILNICA:

1. AVSENEK STEFKA
2. BACNIK FRANC
3. CVEK BOŽIDAR
4. LEBAN DORA
5. REGAJS ĐURO
6. PERKO MARIJA

KONFEKCIJA:

1. BONCELJ JANEZ
2. KUBORIČ MARIJA
3. PRAPROTNIK ETELKA
4. ZIBLAR MARIJA
5. ŽNIDARŠIČ MARIJA



Zvesti enemu kolektivu, to so pravi slavljenici



Nageljni v gumbnicah za zvestobo



Med slavljenici je bilo več žensk

VZRDŽEVALNI OBRATI:

1. BREJC JOŽE
2. HALER KRSTO
3. HROVATIČ RUDI
4. JAPELJ MARJAN
5. TAVŽELJ LADISLAVA

UPRAVA:

1. AHACIČ SLAVKA
2. AHACIČ RUDI

11. PERKO METKA
12. PIRIH MIRO
13. PRIMOŽIČ MARIJA
14. SUSNIK RADA
15. SVEGLJ FANI
16. ZIBLAR SUZANA
17. ŠVAB JOŽICA
18. TOMAZIN TINE
19. DEBELAK ANA

**Vsem nagrajencem
iskrene čestitke!**



Za slavljenice so v domu družbenih organizacij v Podljubelju pripravili pogostitev

BPT – včeraj, danes, jutri

Doba 1909/1910 za predilnico ni bila ugodna: marža zaslužka, s katerim so se morali zadovoljiti pri napeti konkurenci ob cenah, ki jih je diktiral kartel, je znašala pol-drugi odstotek. Spomladi so bile cene stalne, šele z aprilom, ko so prispela prva poročila o stanju posevkov, so pričele naraščati in konec decembra dosegle najvišje stanje. Uporabljali so večinoma bombaž iz Vzhodne Indije in z Levante, včasih pa, kadar je ustrezala cena, tudi ameriški.

Značilnosti položaja predilnice v začetku 20. stoletja so bile: visoka cena surovega bombaža, kateri niso ustrezale cene preje in tkanin, rezerviranost kupcev, omejitve proizvodnje in nezadostna prodaja. Vse to je bil vzrok, da so predilnice zmanjšale svoje obrate za eno šestino. Tudi tkalnice so bile prisiljene omejevati proizvodnjo, ker jim je ostajalo zelo veliko neprodanega blaga na zalogi. Zato so tkalke skušale dobiti zaposlitev drugod, mnogo jih je odšlo v Nemčijo. Tudi naslednje leto 1911 je bilo zelo kritično in je navzlic redukcijam delavstva in proizvodnje prineslo predilnici občutne izgube.

V času 1. svetovne vojne (1914–1918) je morala predilnica zaradi pomanjkanja bombaža ustaviti proizvodnjo preje in tkanin. Stevilo delavstva se je zmanjšalo od 560 na 260. Del delavcev je bil vpoklican, drugi pa so odšli na gozdno delo k baronu Bornu, nekateri so dobili delo v usnjarni, delavke pa po večini v tovarnah čevljev, ki so še vedno zadovoljivo obratovali. Tovarniške naprave so dve leti in pol počivale, izvzemši izdelavo papirnatega prediva. Ob koncu vojne je

bila strojna oprema spričo tehničnega napredka že zastarela, čeravno razmeroma še dobro ohranjena. Nastalo je nujno vprašanje modernizacije strojnega parka in morebitna razširitev predelovalnih naprav.

Ker je bilo podjetje v tujini močno zadolženo, je An-

drej Gasner ml. leta 1919 odpotoval v Beograd, da bi dobil državno posojilo. Prošnjo je utemeljeval s tem, da gre za stotine delavcev, da se jim zopet omogoči redno delo, prebivalstvu pa preskrbi nujno potrebne tkanine. Vendar je finančno ministrstvo odklonilo vsak kredit. Zato so

naprave tovarne morale še nadalje počivati.

Stanje se je nekoliko izboljšalo šele po vojni, ko so se razmere nekoliko ustalile, tovarna je nakupila nove stroje, razširila tovarniška poslopja (dozidava čistilnice, povečanje pisarne, povečava tkalnice, prevodni stolp v Tržiču in pri Sv. Ani, turbinsko poslopje Voje, obnovitev jezua na Balosu itd.) in zgradila nove stanovanjske zgradbe (uradniška hiša Treibach, delavska kolonija Preska, dekliški dom idr.).

O mezdah razmerah iz predvojne in prve povojne dobe ni ohranjenih mnogo

podatkov. Določevanje delavskih mezd je bilo prepuščeno oceni lastnikov. Delavskih gibanj je bilo razmeroma malo. Razmerje delavcev in delavk je bilo približno 1:2.

Kader obratovodij je bil sestavljen pretežno iz Nemcev in Čehov, ki so imeli vodilno vlogo v obratih in so kot zaupniki lastnikov nadzorovali ne samo storitev delavcev in tek obratovanja, marveč tudi vso miselnost in razpoloženje delavstva.

O nadaljnjem razvoju naše tovarne med obema vojnoma in med 2. svetovno vojno pa boste lahko brali v naslednji številki Tržiškega tekstila.

Uvajanje delavske kontrole v OZD

Sklepi za delo sindikalnih organizacij pri uvajanju samoupravne delavske kontrole v organizacijah združenega dela

1.

Predsedniki osnovnih organizacij sindikata v delovnih organizacijah naj zagotovijo, da bodo izvršni odbori osnovnih sindikalnih organizacij in člani samoupravnih organov v najkrajšem času razpravljali o samoupravnih delavski kontroli. Upoštevajoč pismo izvršnega biroja predsedstva in predsednika ZKJ ter na osnovi posredovanih »Izhodišč o samoupravnih delavski kontroli« naj se člani navedenih organov ob sodelovanju in podpori članov Zveze komunistov dogovorijo o vsebini in oblikah dela kontrolnih organov v njihovi delovni organizaciji.

2.

V vseh že konstituiranih temeljnih organizacijah združenega dela in v vseh organizacijah združenega dela naj na osnovi določil, ki jih kot dopolnila k statutu sprejme po običajnem postopku delavskega sveta, v najkrajšem času izvo-

lijo organe samoupravne delavske kontrole.

V delovnih organizacijah, v katerih so pred nekaj meseci že opravili volitve samoupravnih organov, naj izvolijo te organe na posebnih, naknadnih volitvah. V delovnih organizacijah, v katerih pripravljajo ustanovitev temeljnih organizacij združenega dela in so volitve samoupravnih organov odložili do podpisovanja samoupravnega sporazuma, naj volitve vseh organov opravijo istočasno.

Statutarne komisije za pravo samoupravnih sporazumov naj pripravijo tudi osnutke novih določil o samoupravnih delavski kontroli.

3.

Komisije za samoupravljanje občinskih svetov Zveze sindikatov ali njihovi drugi ustrezni organi naj v maju skličejo sestanke predsednikov izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata in se dogovorijo ter pripravijo na uresničitev nalog, ki so navedene v prvih dveh sklepih. Občinski sveti Zveze sindikatov in občinski odbori sindikatov posameznih dejavnosti so dolžni spremljati uresničevanje te pomembne naloge, o tem obveščati komisije RS ZSS za samoupravljanje, ki bo o delu poročala republiškem svetu.

4.

Komisije oz. drugi organi so dolžni sodelovati pri oblikovanju novih norm o samoupravnih delavski kontroli in zagotoviti njihovo posredovanje in izmenjavo izkušenj med kolektivi. Komisije naj organizirajo tudi posebne razprave, na katerih bi podrobneje obravnavali odnose med samoupravno delavsko kontrolo v organizacijah združenega dela in med tako imenovanimi zunanjimi kontrolnimi organi. Poleg drugega naj bi razpravljali o vlogi in mestu komisij za družbeni nadzor pri občinskih skupščinah na drugih podobnih institucijah kot tudi v samoupravnih skupnostih, bankah itd. Predloge in ideje naj bi posredovali tudi republiškim

organom sindikatov, da bi lahko na njih gradili enotnejša izhodišča za izpopolnjevanje medsebojnih odnosov in dograjevanju tako imenovane zunanje kontrole.

5.

Sindikati so dolžni spodbuditi in organizirati široko izobraževalno dejavnost za usposabljanje članov novih organov samoupravne delavske

kontrole. V to naj se vključijo centri za izobraževanje v delovnih organizacijah, vse delavske univerze in drugi. Center RS ZSS za družbenopolitično izobraževanje in Zveze delavskih univerz Slovenije naj skupno z ustreznimi organi sindikatov pripravijo seminarje za predavatelje, le-ti naj pripravijo tudi program za delo.

(Nadaljevanje na 5. strani)

NOVOSTI IZ ZAKONODAJE

Posledica ponovne zaposlitve upokojenecv

Določilo, da se sme upokojenec, ki je dopolnil delovno dobo 40 let (moški) oz. 35 let (ženska) in ki je uveljavil pravico do starostne pokojnine, ponovno zaposliti s polnim delovnim časom, ni novo. Prav tako ni novo, da sme upokojenec, ki je uveljavil pravico do predčasne pokojnine pred dopolnitvijo 40 letne oz. 35 letne pokojninske dobe, ponovno stopiti v delovno razmerje za manj kot polovični delovni čas (3 ure), veljalo tudi za invalidskega upokojenca. Novo pa je določilo, da se sme zaposliti tudi družinski upokojenec, ki do sledi te pravice (ne da bi izgubil pokojnino) ni imel, za manj kot polovični delovni čas, opravljati pa sme tudi delo na podlagi civilno pravne pogodbe o delu kot je že do sedaj veljalo za vse ostale upokojeence.

Kakšne pa so po novem zakonu posledice ponovne zaposlitve upokojenca?

Upokojenec ima pravico dobivati **nezmanjšano pokojnino v primeru**, če njegova pokojnina in dodatni dohodek skupaj ne presegata dvojnega zneska povprečnega osebnega dohodka vseh zaposlenih iz prejšnjega leta v SR Sloveniji, ki znaša za leto 1972 1.955 din (v enojnem znesku). Če pa pokojnina in dodatni dohodek presegata to mejo (3910 din), se upokojencu za ta čas izplačuje le del pokojnine, ki je odvisen od višine skupnega dohodka upokojenca in od razmerja med višino pokojnine in višino dodatnega dohodka, vendar pokojnina v nobenem primeru **ne sme biti zmanjšana za več kot 50 %**. Odstotek zmanjšanja pokojnine se izračuna po naslednjem obrazcu:

$$\frac{\text{dodatni dohodek}}{\text{pokojnina}} \times 50 \frac{\text{skupni dohodek}}{\text{povpr. OD prej. leta v SRS}} - 2$$

= odstotek zmanjšanja pokojnine.

M. B.

Nov traktor



To je novi traktor znamke »SAME«, ki smo ga pred kratkim kupili pri ljubljanskem COSMOSU. Ima 34 KM, uporabljal pa se bo za vse vrste vlek in za pluzenje. V VIATORJU so mu izdelali še kabino in uredili ogrevanje. — Zanj smo odšteli 84.050 din

Uvajanje delavske kontrole v OZD

(Nadaljevanje s 4. strani)

6.

Komisije RS ZSS za samoupravljanje in ustrezne komisije republiških odborov sindikatov posameznih dejavnosti morajo pripraviti in tudi organizirati razpravo o tistih dopolnilnih ustave, ki posredno ali neposredno zadevajo organizacije in vsebino dela samoupravne delavske kontrole tudi kadar bo usmerjena navzven (dopolnila o organih notranje kontrole o osebnih odgovornosti, o svetih za reševanje iz samoupravnih odnosov, novela kazenskega zakonika o odgovornosti zaradi dejanj proti uveljavljanju samoupravljanja itn.).

Razprava bo prispevek pri dokončnem oblikovanju novih ustavnih določil, obenem in še zlasti pa priprava na uresničevanje teh določil v praksi.

Republiški odbori sindikatov posameznih dejavnosti naj v delo pri organiziranju samoupravne delavske kontrole vključijo vse občinske oziroma regionalne odbore, ki naj v sodelovanju s komisijami za samoupravljanje občinskih svetov Zveze sindikatov zagotovijo tudi potrebno enotnost in spremljanje akcij pri uresničevanju te naloge.

Komisija RS ZSS za samoupravljanje bo v sodelovanju s strokovnimi delavci republiškega sveta in v sodelovanju s službo družbenega knjigovodstva — centrala za Slove-

nijo, do konca maja pripravila ustrezno brošuro, ki bo omogočila članom in delavcem usposabljanje za to nalogo in praktično kontrolo. Komisija RS ZSS za samoupravljanje se bo na ustrezni in že uveljavljeni način vključila v vse razprave, ki so navedene v prejšnjih točkah.

Vsebina, predmet samoupravne delavske kontrole

Zelo pomembno je vprašanje, kaj je vsebina dela kontrole sploh in še posebej kontrolnih organov. Mnenja o tem so enotna, čeprav jih spremlja tudi poenostavljanje vsebine dela. So namreč taki, ki menijo, da je vse, kar naj bi kontrola storila, nadzor nad uresničevanjem sklepov samoupravnih organov.

Praktična in učinkovita kontrola

Ko opredeljujemo vsebino dela samoupravne kontrole, se moramo najprej sporazumeti o tem, kakšna je dobra samoupravna kontrola. Ni dovolj, da kontrolo institucionaliziramo (postavimo organe, določimo način volitev itd.), najmanj tako pomembno oziroma še bolj pomembno je, da kontrolo tudi operacionaliziramo (po domače: da določimo njene naloge in delo). Kontrola bo usmerje-

na k cilju, to je k razvijanju in utrjevanju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov le takrat in šele takrat, ko bodo ustrezno določene in domišljene ter tudi normirane njene naloge. Če tega ne bomo storili, bomo sicer imeli samoupravne kontrolne organe, toda leti ne bodo delovali. Neučinkovitost, ki je posledica pomanjkljive operacionalizacije, je obsodba kontrole, (spomnimo se nadzornih odborov), ki ju moramo tudi danes, petdeset let pozneje, z vso resnostjo upoštevati. Predvsem mora biti praktična, pomeni priročna in taka, da bo gradila na dejstvih; in mora biti učinkovita, kar pomeni dosledna, brezkompromisna in odločna. Sicer pa, če kontrola ne bo praktična, bo neučinkovita. Učinkovitost in praktičnost gresta v tem primeru z roko v roki.

Res, da je vsebina kontrole vse tisto, kar je vsebina samoupravnega odločanja. Toda praktična kontrola terja, da jo razdelimo (če že ni) tudi na različne nosilce in, da izberemo oziroma podvržemo kontroli, ki jo bo opravljal tudi poseben organ, najpomembnejše so tiste odločitve, ki so v medsebojni zvezi odločujoče (pomembnejše je spremljati in kontrolirati milijonsko investicijo, ki vpliva na mnoge stvari, kot pa na primer vrtni po upravičenosti do nakupa pisalnega stroja). Bolje manj, toda tisto temeljito in zato učinkovito! Splošna statutarja določila o tem, da kontrola kontrolira vse in ima pravico pogledati vse, je lahko splošno načelo, toda praktično ni. (Za utrjevanje samoupravnih odnosov in pravic delavcev bo storil več tisti organ, ki bo npr. vsake tri mesece pregledal, kako se uresničujejo pravice delavcev, zapisane v samoupravnih sporazumih o delitvi, dohodku in osebnih dohodkih, kot tisti, ki bo vrtil v vse in zato lahko tudi v nič.) Tudi pri tem, kaj naj bo predmet kontrole, ni za vse enaka uniforma, pač pa so skupna vsebinska področja kontrole.

Kaj kontroliramo?

Predvsem moramo organizirati **kontrolo nad dohodkom**, ki je namenjen za enostavno ali razširjeno reprodukcijo. Zagotoviti moramo kontrolo nad združenimi sredstvi tako v asociacijah temeljnih organizacij združenega dela v vseh oblikah združevanja sredstev za določene namene (poslovne banke, zavarovalnice, interesne skupnosti). Če govorimo o kontroli dohodka, so to tudi: obvezni in različni namenski skladi in najrazličnejši izdatki; gre skratka za kontrolo nad tem, kaj se dogaja z rezultati, ki jih je dalo živo

delo, in še posebej, kaj je z minulim delom. Velik del dohodka, na katerega nismo dovolj pozorni, so stroški. Tudi tu bo kontrola neizogibna.

Dosledno izpeljana kontrola nad dohodkom postavlja na drugo mesto **preprečevanje ekscesov** (okoriščanje, prisvajanje, korupcija itn.), ker so le-ti predvsem posledica pomanjkljive kontrole poslovanja. Torej posledica in ne vzrok. Vedeti moramo, da je največji eksces odtujevanje dohodka, še posebej presežnega dela izpod kontrole delavcev.

Kontrola nad tistimi sredstvi, ki »krožijo ali se delijo« v organizaciji združenega dela, kot kontrola med tistimi sredstvi, ki cirkulirajo kot družbena akumulacija — so pa delavčev proizvod (kontrola nad »preseženim delom«)

— bo podpora v prizadevanju, da premagamo odtujevanje, ki jemlje delavcu iz rok ekonomsko in s tem politično oblast. Zato je kontrola nad gospodarjenjem in kroženjem preseženega dela postavljena v središče vsobine dela kontrolnih organov in delavske kontrole sploh. To pa seveda ne pomeni, da prav v ta okvir ne spada tudi kontrola uresničevanja samoupravno sprejetih norm, kontrola nad uresničevanjem sklepov ter njihove skladnosti z določili samoupravnih aktov. Tudi kontrola in odločitve s področja delovnih razmerij (sprejem na delo, odpust) so pravice, ki izvirajo iz dela in ustvarjanja preseženega dela.

Obsežen je spisek nalog, ki so lahko predmet kontrole. V učinkovito in praktično kontrolo ga bodo izoblikovale izkušnje, zato tudi nestrpnost ne bi prispevala k oživljanju doslej preveč zanemarene funkcije samoupravljanja.

Tekmovanje ekip prve pomoči

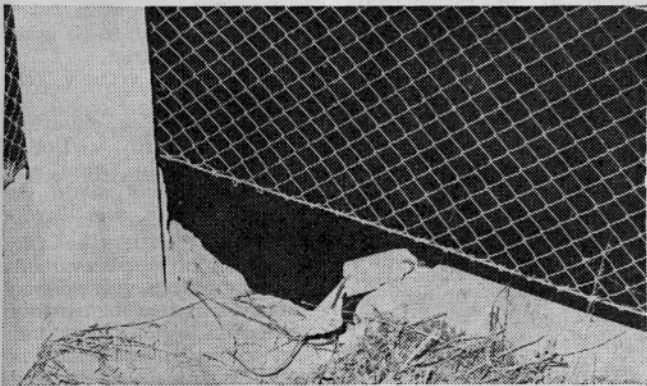
Kot vsako leto je bilo tudi letos občinsko tekmovanje ekip prve pomoči. Naše podjetje sta zastopali dve ekipi, za kateri je bil pred tekmovanjem organiziran dopolnilni tečaj, na katerem so se udeleženci še dodatno izpopolnili in izurili v dajanju prve pomoči. Pod vodstvom višje medicinske sestre tov. Jelke Zagorc sta se obe ekipi usposobili za tekmovanje, ki je bilo v soboto, 12. maja, v telovadnici osnovne šole heroja Grajzerja na Zalem rovtu. Skupno je nastopilo 13

ekip prve pomoči. Vsaka ekipa je bila sestavljena iz dveh trojk (bolničar in dva pomočnika). Žreb je določil vrstni red nastopa posameznih ekip. Naša prva ekipa je imela svoj nastop že takoj v začetku (imela je številko dve), naša druga ekipa pa je nastopila šesta.

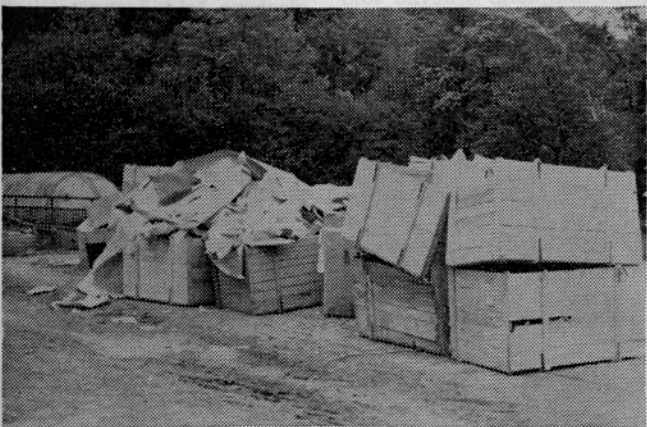
Tekmovanje je bilo razdeljeno na dva dela, teoretični in praktični. V teoretičnem delu so morali tekmovalci izpolniti teste s 30 vprašanji. Vsak pravilen odgovor na po-

(Nadaljevanje na 6. strani)

Ne tako tovariši!



Komu služi odprtina v ograji?



Red pa tak!



Po tekmovanju — zadovoljni z doseženim uspehom

Samoupravni sporazum

Poročilo o delitvi osebnih dohodkov po samoupravnem sporazumu skupine predilnic, tkalnic in oplemenitilnic Slovenije za leto 1972 je bilo poslano vsem podpisnicam. V tem članku bi poskušali prikazati, kako je naše podjetje delilo osebne dohodke, glede na celotno skupino podpisnic samoupravnega sporazuma.

V skupini, katere podpisnica je tudi naša delovna organizacija, je skupno 40 tekstilnih podjetij Slovenije z 26.127 delavci. BPT — Tržič je s 1.317 delavci po velikosti na 4. mestu, z ustvarjenimi 124 milijoni din celotnega dohodka pa je na 9. mestu.

Osnova za določitev višine kalkulativnih osebnih dohodkov je za proizvodne delavce priznana kvalifikacija delovnega mesta, za neproizvodne

delavce pa šolska izobrazba. Za leto 1972 so bile določene naslednje kvalifikacijske skupine:

Skupina	Kvalifikacija	Mesečni kalkulativni osebni dohodki	Količnik
I.	nekvalificirani	800	1,—
II.	priučeni	900	1,13
III.	kvalificirani	1450	1,81
IV.	srednja izobrazba	1700	2,13
V.	višja izobrazba	2000	2,50
VI.	visoka izobrazba	2500	3,13

Na osnovi teh kvalifikacijskih skupin je bil za BPT določen povprečni neto kalkulativni osebni dohodek v višini 1432 din mesečno na delavca. Ta znesek se smatra kot najnižji povprečni mesečni osebni dohodek za BPT v letu 1972, ki je še opravičljiv. Povprečni kalkulativni osebni dohodek vseh podpisnic je znašal 1.499 din mesečno. Vzrok, da je ta meja v BPT nekoliko nižja, je v nižji kvalifikacijski strukturi naših delavcev. BPT je imela kvalifikacijski količnik 1,65, povprečni količnik vseh 40 podpisnic pa je znašal 1,70.

Glede na doseženi dohodek in angažirana poslovna sred-

stva je bil dovoljen za BPT v letu 1972 najvišji osebni dohodek 1.718 din mesečno na delavca. Ta stimulacija znaša za BPT 20 % (1.432 din + 20 % = 1.718 din). V kolikor bi prekoračili to mejo izplačevanja OD, bi kršili predpise samoupravnega sporazuma in bi sledile sankcije. Povprečni najvišji dovoljeni osebni dohodek vseh podpisnic je znašal 1.994 din in je bil višji od BPT, ker je znašala povprečna stimulacija vseh podpisnic 33 % (1.499 din + 33 % = 1.994 din). Vsled višjega doseženega dohodka in večjih angažiranih poslovnih sredstev je bila stimulacija drugih podpisnic temu primerno višja.

Glede na odgovarjajoči obseg fakturirane realizacije smo izplačali v BPT leta 1972 1.578 din mesečno na delavca, kar odgovarja določilom samoupravnega sporazuma, ki je dovoljeval izplačevanja OD za naše podjetje od 1.432 do 1.718 din mesečno na delavca. Povprečno izplačani osebni dohodki vseh 40 podpisnic sporazuma so znašali 1.716 din in so tudi v skupnem merilu odgovarjali določilom sporazuma, ki je dovoljeval izplačevanje OD od 1.499 do 1.994 din mesečno na delavca.

Naše podjetje je izplačalo 92 % osebnih dohodkov, kolikor jih maksimalno dovoljuje samoupravni sporazum. Vse podpisnice pa so povprečno izplačale 86 % osebnih dohodkov in je za 6 % manj kot BPT.

Osebni dohodki so se povečali v BPT leta 1972 za 29 %. Dohodki vseh 40 podpisnic sporazuma pa so se povprečno povečali le za 24 %, kar je za 5 % manj kot v BPT.

Iz te kratke obrazložitve ugotavljamo, da se je naše podjetje pridrževalo predpisov samoupravnega sporazuma o delitvi osebnih dohodkov.

Tekmovanje ekip prve pomoči

(Nadaljevanje s 5. strani)

samezno vprašanje je bil ocenjen z 1 točko. V praktičnem delu tekmovanja je morala trojka oskrbeti poškodovanca, seveda vsakega z drugimi poškodbami. Naša prva trojka iz prve ekipe je imela nalogo nuditi prvo pomoč poškodovancu z globoko vbod-

druge ekipe je oskrbela poškodovanca z zaprtim prelomom leve stegenice, druga trojka pa poškodovanca s hudo krvavo vbodlino v sredini desnih dimelj in vbodlino na desni rami z manjšo krvavitvijo.

Obema ekipama tako testi kot nudenje prve pomoči ni povzročalo posebnih težav in obe sta svoje naloge uspešno opravili. Na tekmovanju, kjer so bile ekipe precej izenačene, je zasedla prvo mesto ekipa BPT II., ki je zbrala 110,6 točke od skupno 120 možnih. Ekipa BPT I. je zbrala 102,1 točke in se uvrstila na 6. mesto. Ekipe je ocenjevala posebna strokovna komisija pod vodstvom dr. Toneta Martinčiča, v komisiji pa so bili še podpolkovnik JLA Milan Kovač in štiri medicinske sestre.

Dosežene uvrstitve so izreden uspeh tako za tekmovalce kot za podjetje, posebno ekipa II. zasluži vse priznanje, saj je z osvojenim prvim mestom pridobila pravico do nastopa na republiškem tekmovanju ekip PP, ki bo 26. in 27. maja 1973 v Murski Soboti.



Lidija Fornazarič prejema pokal za osvojeno prvo mesto

lino prsnega koša, druga trojka pa poškodovanca z obsežnimi opeklinami I., II. in III. stopnje na oprsju, levem in desnem ramenu, na zadnji strani desne podlakti, nadlakti in na obrazu. Prva trojka

Rezultati:

1. mesto ekipa BPT II. — 110,6 točke

v sestavi:

Fornazarič Lidija	— konfekcija (bolničarka)
Meglič Marija	— tkalnica (pomočnik)
Frantar Ciril	— predilnica (pomočnik)
Dolinar Jožica	— oplemenitilni. (bolničarka)
Valjavec Vilma	— uprava (pomočnik)
Ahačič Nina	— uprava (pomočnik)

2. mesto ekipa Sebenje — 108,8 točke

3. mesto ekipa Križe — 103,8 točke

6. mesto ekipa BPT I. — 102,1 točke

v sestavi:

Žepič Tončka	— tkalnica (bolničarka)
Križnar Davorin	— vzdrž. obrati (pomočnik)
Globočnik Marjana	— laboratorij (pomočnik)
Zaplotnik Marta	— oplemenitilni. (bolničarka)
Verdir Francka	— predilnica (pomočnik)
Derlink Hinko	— uprava (pomočnik)

Podaljšanje samoprispevka za gradnjo šol in vzgojno varstvenih ustanov

Nevzdržne razmere v tržiškem šolstvu, tako v mestu kot v okolici, so v letu 1968 zahtevale hitro in učinkovito rešitev. Stanje je bilo v grobem naslednje: potrebne prostore za delo (razne delavnice za tehnični pouk in knjižnice) je imela le osnovna šola heroja Grajzerja. Vse ostale šole pa so bile na ravni izpred 50 let, le da so bile zaradi večjega števila šolobveznih otrok mnogo bolj obremenjene in natrpane. V podobnem položaju je bilo tudi predšolsko varstvo, saj je vzgojno varstveni zavod sicer imel prostore v Tržiču na gradu, v Bistrici in Pristavi, vendar so bili prostori neustrezni.

Glede na to, da je Občinska konferenca SZDL predlagala Občinski skupščini, da razpiše referendum za uvedbo

krajevnega samoprispevka za gradnjo in obnovo šol in vrtcev v občini Tržič. Na referendumu novembra 1968 so se občani s polno mero odgovornosti in razumevanja odločili za samoprispevek.

Uresničeni program gradnje in obnove osnovnih šol ter vrtcev naj bi programu zagotovil, da:

— dosežemo čimvečjo kakovost pouka,

— omogočimo učencem moderne oblike pouka v ustrezno usposobljenih oz. modernno opremljenih učilnicah,

— zmanjšamo ponavljanje in s tem osip učencev ter zagotovimo čim več otrokom predšolsko vzgojo in varstvo.

Le v takih pogojih, seveda z ustrezno usposobljenimi učitelji je moč doseči, da učenci v osmih razredih oz. letih zaključijo osnovno šolo

s solidno osnovo za kasnejše strokovno in splošno izobraževanje.

S sprejetjem programa je bilo predvideno:

a) gradnja osnovnih šol v Bistrici, v Križah in pa gradnja vrtca v Bistrici,

b) prenovitev vrtca v Tržiču (na gradu),

c) prenovitev oz. obnovitev podružničnih šol v Dolini, Kovorju, Lešah, Lomu pod Storžičem, Podljudelju in stavbe sedanje šole heroja Bračiča.

Ker se bo Bračičeva šola po tem načrtu v celoti preselila v Bistrico, bi ustrezno predelana in preurejena stavba nekdanje meščanske šole predstavljala eno od sprejemljivih rešitev za nižje razrede Grajzerjeve šole (od 1. do 4. razreda), oddelkov posebne glasbene šole. Za uresničitev tega načrta bi bilo po prvotnih predvidevanjih potrebno 12,5 milijona dinarjev.

Od leta 1969, ko se je začel izvajati program gradenj in preureditve šol ter vrtcev, so bila opravljena naslednja dela:

— obnova gradu in objekta v Bistrici za potrebe vzgojno varstvenega zavoda Tržič,

— obnova podružničnih šol v Lomu in Dolini,

— gradnja šole v Križah,

— obnova šole v Podljudelju,

— gradnja šole v Bistrici pri Tržiču.

(Nadaljevanje na 8. strani)



Del naše ekipe med tekmovanjem

Sklepi I. konference OOS iz tekstilne industrije o problematiki nočnega dela žensk in mladine

I. konferenca predsednikov sindikalnih organizacij tekstilne industrije Slovenije — sestala se je 5. aprila 1973 v Mariboru — je obravnavala problematiko postopnega ukinjanja nočnega dela žensk in mladine v tekstilni industriji Slovenije. Upošteva je kongresne sklepe in okolnost, da nekatere probleme pri postopnem ukinjanju nočnega dela žensk in mladine lahko natančneje opredelimo, je konferenca predsednikov sindikalnih organizacij iz tekstilne industrije sprejela naslednje

Sklepe

1. Konferenca ugotavlja, da je postopnost v ukinjanju nočnega dela žensk in mladine v tekstilni industriji edina realna rešitev, takojšnja ukinitve je zaradi tehnoloških in ekonomskih razlogov ter z vidika socialne varnosti zaposlenih delavk, za mnoga tekstilna podjetja neizvedljiva.

2. Glede na posebno zakonsko in družbeno varstvo mladoletnih delavcev, konferenca zahteva, da se nočno delo mladine do 18. leta starosti v tekstilni industriji v celoti odpravi do konca leta 1973.

Upošteva je ugotovitve analize Tekstilnega inštituta Maribor o nočnem delu žensk in čas, ki ga za ukinitve nočnega dela žensk predvideva večina doslej predloženih programov postopne ukinitve, konferenca smatra, da je skrajni rok ukinitve nočnega dela žensk v tekstilni industriji konec leta 1976.

3. Postopno ukinjanje nočnega dela žensk in mladine v tekstilni industriji v nobenem primeru ne sme ogroziti materialnega položaja in socialne varnosti delavk (nezaposlenost). Programi postopne ukinitve nočnega dela žensk in mladine morajo poleg ostalega obravnavati tudi dinamiko ukinjanja in določiti delovna mesta, na katerih bodo delale delavke iz nočnih izmen. Postopno ukinjanje nočnega dela žensk bo terjalo predvsem velike napore tekstilnih podjetij samih in solidarnostno reševanje tega vprašanja znotraj tekstilne industrije pa tudi solidarnostno reševanje v širšem smislu.

4. Konferenca zadoljuje sindikalne organizacije iz tekstilne industrije:

— da takoj predlagajo samoupravnim organom izdelavo programov postopne ukinitve nočnega dela žensk in mladine, kjer takih programov še nimajo,

— da takoj predlagajo in se zavzamejo za ukinitve nočnega dela mladoletnih delavcev že v letu 1973,

— da vsako leto preverjajo uresničevanje programa postopne ukinitve nočnega dela

žensk, za leto 1973 pa še posebej, ali je delovna organizacija odpravila nočno delo mladine,

— da se zavzamejo za izboljševanje pogojev nočnega dela žensk, dokler bo to kot izjema še obstajalo, v smislu kriterijev za ugotavljanje pogojev nočnega dela žensk in mladine, sprejetih na 3. seji RO sindikata, 23. maja 1972,

— da se bori proti takim programom modernizacije, ki razširjajo obseg ali ki terjajo uvajanje nočnega dela žensk in mladine.

5. Konferenca predlaga republiškem odboru Sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije, svet za tekstilno, usnjarsko in obutveno industrijo pa zadoljuje, da deluje na doslednem uresničevanju kongresnih sklepov o postopnem ukinjanju nočnega dela žensk in mladine, ki so našli svojo polno potrditev tudi v priporočilih in sklepih Skupščine SR Slovenije o nočnem delu žena in mladine v industriji, gradbeništvu in prometu.

Konferenca prav tako potrjuje kriterije, ki jih RO sindikata uveljavlja pri dajanju mnenj k zahtevkom delovnih organizacij za uvajanje nočnega dela žensk in mladine ali njegovo podaljševanje.

Republiški odbor sindikata zadolžujemo, da pri obravnavanju vlog delovnih organizacij za uvedbo ali podaljševanje nočnega dela žensk in mladine za leto 1974 ne da pozitivnega odgovora k zahtevku v primeru, da:

— delovna organizacija nima izdelanega programa postopne ukinitve nočnega dela žensk oz. če tak program k zahtevku ni priložen,

— delovna organizacija ni odpravila nočnega dela mladine oz. mladih delavcev do 18. leta starosti,

— o zahtevku ni razpravljala in zavzel stališč delavski svet ali drugi organ samoupravljanja,

— o uvedbi ali podaljšanju nočnega dela žensk ni razpravljala ali zavzela svojega stališča osnovna organizacija sindikata v delovni organizaciji,

— niso upoštevani kriteriji republiškega odbora sindikata za ugotavljanje pogojev nočnega dela žensk in mladine

ne ali zahteve in stališča osnovne organizacije sindikata.

7. V samoupravnih organih delovne organizacije moramo zagotoviti ustrežnejši odnos do problematike obstoja in postopnega ukinjanja nočnega dela žensk in mladine, ker imajo ti organi svojo samoupravno pravico odločanja o planiranju, organizaciji dela, razporejanju časa in o vseh drugih vprašanjih v zvezi s poslovanjem. Zlasti pa menimo, da bi morali delavski svet ali drugi samoupravni organi:

— obravnavati vsak zahtevek za uvedbo ali podaljšanje nočnega dela žensk in mladine,

— da ne morejo zavzeti sklepa o uvedbi nočnega dela žensk in mladine brez široke razprave v kolektivu, zlasti še v tistih obratih, kjer naj bi se delalo ponoči,

— da ne morejo sprejeti sklepa o uvedbi ali podaljšanju nočnega dela žensk in mladine brez predhodnega mnenja sindikalne organizacije podjetja,

— da glede na kratkoročne in dolgoročne cilje pri postopnem ukinjanju nočnega dela žensk in mladine takoj zadolžijo strokovne službe za pripravo programa postopne ukinitve.

8. Konferenca zadoljuje svet za tekstilno, usnjarsko in obutveno industrijo pri republiškem odboru Sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije, da se zavzame za uresničitev sklepov konference o postopnem ukinjanju nočnega dela žensk in mladine v tekstilni industriji.

Studija pravilno ugotavlja, da univerzalne rešitve pri postopnem ukinjanju nočnega dela žensk in mladine, ki bi bila sprejemljiva za vsa tekstilna podjetja, ni! Z obravnavanimi variantami pa je študija dragoceno strokovno gradivo, ki kvantitativno ocenjuje prednosti in slabosti posameznih pristopov k postopnemu ukinjanju nočnega dela žensk v tekstilni industriji.

Prepričani smo, da bodo posamezne delovne organizacije lahko v svojih programih postopnega ukinjanja nočnega dela žensk neposredno uporabile nekatere od predlaganih možnosti ukinitve nočnega dela.

Stališča delovnih organizacij (odgovori podjetij na anketo), ki se jim pridružujejo tudi avtorji omenjene raziska-

ve, češ, da bi bilo potrebno v primeru, da bi nočno delo žensk zamenjali z nočnim delom moških, delo moških občutno višje plačati kot je plačano sedanje delo tekstilnih delavk oz. da bi morali biti osebni dohodki moških v nočni izmeni na istem delovnem mestu občutno višji kot žensk, in da bi vsled tega padla akumulacija in ostanek dohodka, kažejo na neenakopraven položaj tekstilne delavke, ki je vezana na nočno delo. Tako stališče ni v skladu z ustavnimi in zakonskimi pravicami delavcev: »za enako delo — enako plačil«.

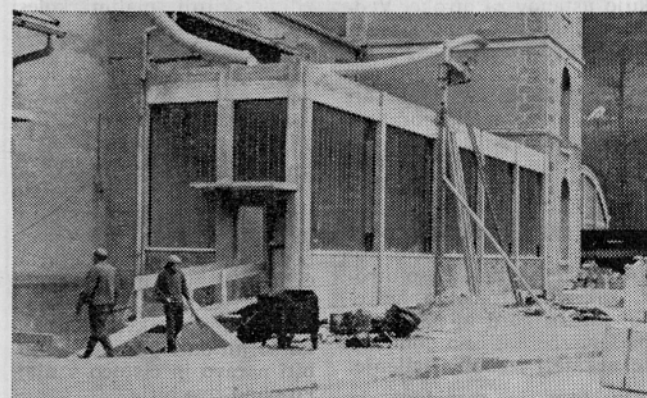
Enako so z vidika obstoječih zakonskih predpisov (TZDR) in pravic delavcev nesprejemljive nakazane rešitve, kot npr. kontinuirano dvoizmensko delo in trajno nočno delo moških (brez menjave izmen), ker takšno delo po obstoječi zakonodaji ni dovoljeno.

10. Konferenca je sklenila, da se konstituira kot najvišji organ OOS s področja tekstilne industrije. Konferenco bodo do uveljavitve delegatskega sistema sestavljali predsedniki OOS, skliceval pa jo bo svet za tekstilno, usnjarsko in obutveno industrijo pri republiškem odboru sindikata. Kasneje bodo delegati OOS lahko izvolili tudi vodstvo konference. Konferenca bo obravnavala najpomembnejša vprašanja s področja dela OOS. Sklepi konference so obvezni za vse OOS in ostale organe sindikata tekstilne industrije.

O konstituiranju konference predsednikov OOS iz tekstilne industrije se obvesti republiški odbor Sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije.

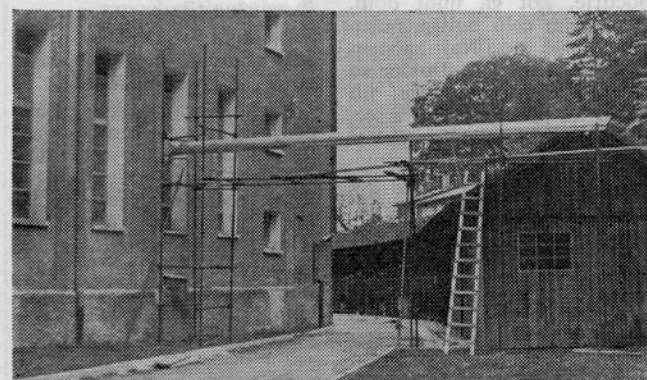
Konferenca predlaga republiškem odboru sindikata, da stori vse potrebne priprave za uspešno delo konference (izdelava poslovnika in podobno).

Prizidek čistilnice



Na južnem delu predilnice že dalj časa lahko opazujemo gradnjo objekta, ki ga vidite na sliki. Dela izvaja SGP Tržič in bodo kmalu gotova. To bo dodatni prostor čistilnice za regeneracijo odpadkov. Posebna stiskalnica bo predelane odpadke stiskala v bale, ki bodo šle v ponovno predelavo.

Vse za varnost



Od smodilnega stroja v belilnici so napeljali posebno ventilacijsko izpušno cev, da iskre in tleče nitke ne bodo več ogrožale skladišča vnetljivih tekočin

Podaljšanje samoprispevka za gradnjo šol in vzgojno varstvenih ustanov

(Nadaljevanje s 6. strani)

Dosedanje izvrševanje programa gradenj in adaptacij je potekalo v predvidenih rokih.

Naloge do leta 1976 pri realizaciji programa gradnje šol in vrtcev

Že takrat, ko se je ocenjeval potek gradnje in poraba sredstev za šolo v Križah, je bilo ugotovljeno, da sredstva, ki so bila predvidena ob razpisu referendumu za samoprispevek, ne bodo zadoščala.

Cene gradbenim in obrtniškim storitvam so se znatno povečale, od leta 1968 do 1972 trikrat oziroma za prek 200 odstotkov. Izhajajoč iz teh ugotovitev je pripravljeno tudi gradivo za srednjeročni na-

črt občine do leta 1975, v katerem bo za izvedbo programa iz leta 1968 potrebno zbrati še dodatna sredstva. Po programu je predvideno, da zmanjka brez upoštevanja večjih podražitev 7.647.959 dinarjev, zaradi česar je odbor za gradnjo šol in vrtcev pri SOB Tržič predlagal podaljšanje samoprispevka za tri leta. Referendum bo v nedeljo, 17. junija, glasovali pa bomo za podaljšanje samoprispevka od 1. januarja 1974 do 31. decembra 1976.

V občini teče politična akcija za podaljšanje samoprispevka, v katero so vključeni tudi učenci osnovnih šol. Našim bralcem posredujemo prispevka, kaj menijo o tem otroci sami.

Šola danes

Kdo bi se ne razveselil, ko bi zagledal pred seboj lepo šolo, kot je naša. Res drži, da je že malo stara, kljub temu je prostorna in praktična. V njej imamo kabinetni pouk. Tako se selimo iz kabineta v kabinet, ki v sebi skrivajo znanje različnih predmetov. Najljubša nam je telovadnica, opremljena z raznovrstnim telovadnim orodjem. Tu se utrjujemo, razgibavamo svoje telo in mu omogočamo zdravo rast.

V matematičnem kabinetu spoznavamo večno veljavne zakonitosti med množicami števil. Seveda nam vsem to ni tako pri srcu, vendar matematika je mati učenosti in malo jo moramo spoznati tudi mi, navadni učenci. Sicer pa, saj smo že mali raziskovalci. Pri biologiji smo z mikroskopom opazovali praživalice, uspelo nam je, da smo videli vse mogoče stvari. Pri zemljepisu se učimo o gibanju naše zemlje. Imamo pa polno zemljevidov in kino projektor.

Tako je pouk zanimiv in prijeten.

Naše učilnice so prostorne. Tudi zeblo nas ne bo nikoli. Vendar, ko premišljam o naši šoli, se mi utrne še marsikatera druga misel. To je sočustvovanje do tistih slovenskih otrok, ki nimajo takšnih pogojev.

Še nekaj me boli. Dostikrat sem v časopisih zasledil slike

naših okoliških šol. Tako žalostne so bile te slike. Mi pa smo zgradili dve novi šoli, eno v Križah, drugo v Bistrici, ki sta še lepši od naše šole.

Ce pogledamo na zemljevid Slovenije, lahko vidimo, da je malo mest in veliko pokrajin z neurejenimi cestami. Pa kljub vsemu tam živijo in garajo ljudje. To so naši kmetje. Ljudje ne bodo zapustili hribov, ker je rodna gruda človeku, ki je delavec, sveta. Rad jo ima, ker ga živi, pa če je še tako borna.

Rad bi, da bi tudi oni dobili šolo, kot je naša. Da bi bilo tudi njim lepo. Morali bi jo dobiti! V revnih kmečkih bajtah se je ohranila naša slovenska beseda. V njih so se rodili možje, ki so dali slovenski besedi nesmrtnost.

**Darko Kuhar,
8. b OŠ heroja Grazerja,
Tržič**

Dva prispevka učencev OŠ heroja Grazerja Vrtec za naše najmlajše

V naši občini zelo primanjkuje ustanov za otroke. Vedno slišim, kako na tesnem smo s prostori. Otroci, ki se še ne morejo sami varovati, so prepuščeni sami sebi ali pa svojim starejšim bratom in sestricam, ki so še ravno tako kot oni potrebni varstva. Zato se večkrat zgodijo nesreče, ki so včasih zelo usodne. Na cesti niso varni, ne v gozdu, še doma ne. Že velikokrat se je zgodilo, da so otroci zakrivali prometno nesrečo, zažgali gozd in nato preplašeni bežali; celo doma so že nekateri izgubili življenje.

Iz tega je razvidno, da otroci zaposlenih staršev potrebujejo varstvo. In to nujno. Denimo, da bi bila jaz njihova vzgojiteljica. Potrebnovala bi ustanovo, ki bi bila za to primerna. V njej se morajo otroci telesno in duševno vzgajati.

Ustanova naj bi imela vse, kar bi otrokom omogočalo počutje, kot ga nudi dom. Nekaterim celo boljše, nekaterim pač ne. Naj začnem kar pri najmlajših. Dokler so potrebni materine nege, jih jasno ne bi pošiljali v vrtec. Ko pa začne mamica delati po 8 ur, je pa to potrebno, če nima le-ta potrebnega varuha. Torej, najmlajši bi bili stari 8 mesecev. Ti še ne znajo hoditi, tudi redno ne spijo. Dobili so posebne negovalke, ki bi skrbele, da bi pravočasno jedli, spali in se razgibali. Tiste, ki že tekajo, bi imela spet posebna vzgojiteljica ali celo dve ali več, odvisno od potrebe. Te začnajo učiti pravičnega sedenja, saj se tega učimo že od malega. Razveselili bi jih z igrami, ki jim bistrijo um, npr. lego kocke, sestavljenke

itd. Razen tega bi se radi vozili s skiroji, malimi kolesi ali avtomobilčki na pedala.

Starejši, predšolski ravno tako radi posežejo po igračah, vendar se začnejo že pripravljati za šolo. Od 5. do 7. leta bi se lahko že učili brati in pisati velike črke in številke. Vendar se jih bodo tudi naveličali. Zato bodo radi hodili na svoj košček cvetličnega ali jagodovega vrta. Češnje ali jabolane se ne bi branili. Radi bi se ukvarjali z ribnikom ali akvarijem. Tako se jih da lepo naučiti ljubiti naravo in čistočo v njej. Posebno živa bitja.

Jasno pa je, da bi bil vsak od malčkov ponosen, ko bi znal plavati in bi lahko povedal, da se je naučil v vrtcu v bazenu.

Torej otroci potrebujejo nego, ljubezni in zaupanje. Tudi to jim lahko nudi vrtec. V igralnici bi lahko imeli kinoprojektor, ki bi jim prikazoval razne risanke, smešne in poučne filme.

Posebno veseli pa bodo svojega zborčka in pesmic, ki bi se jih v vrtcu naučili.

Paziti moramo, kako bodo prostori urejeni. Igralnica naj bo poslikana z otroškimi vzorci ali oblečena s pisanimi tapetami. Predvsem naj bo vse delano za njihovo starost in velikost. Predvsem naj se v vrtcu ne počutijo kot v bolnici. Jasno pa je, da morajo imeti svojo ordinacijo za preglede, cepljenje in za razne nezgode.

Na igrišču se bi najraje žogali, kotalkali, gurali itd. Tak vrtec bi bil najboljši in otroci bi radi hodili vanj.

**Andreja Meglič,
7. a OŠ heroja Grazerja,
Tržič**

Srečanje z upokojenci

Vsako leto odide v pokoj precej članov našega kolektiva, med katerimi je veliko takih, ki so delali v podjetju dolgo vrsto let, nekateri vso delovno dobo. Po upokojitvi se večina naših nekdanjih sodelavcev zanaša za dogajanja v podjetju, želijo vedeti, kaj je novega v tovarni in biti z vsem na tekočem. To je povsem razumljivo, saj po 20, 30 ali celo 40 letih dela v istem podjetju človeku ni vseeno kaj se dogaja v kolektivu v katerem je doživel prijetne, včasih pa tudi neprijetne trenutke.



Nasmejane upokojenke na srečanju

Seveda misli na upokojence tudi podjetje, ki poleg obiskov starejših upokojencev in ostalih ugodnosti organizira srečanja upokojencev. Eno takih srečanj je bilo 11. maja v gostišču pri »Damulneku«, kamor je bilo vabljenih 36 upokojencev (upokojenih od 1. 8. 1971 do 31. 3. 1973).

Po uvodnih besedah predstavnikov podjetja so vsi navzoči prejeli spominsko darilo — knjigo Vinka Vinterhalterja »Življenska pot Josipa Broza«. V imenu upokojencev se je za prejete knjige in pozornost zahvalil samupravnim organom, družbeno političnim organizacijam ter upravi podjetja tov. Albin Kokalj. Uradnemu delu srečanja je sledila večerja nato pa res pravi družabni večer. Izredno razpoloženje vseh prisotnih je pokazalo, kako ugodno so se počutili vsi prisotni, tako upokojenci kot tudi predstav-

niki podjetja. Pogovori, šale in pesmi so izpolnile prijeten večer, katerega se bo vsak rad spominjal.

Izmed upokojencev smo zaprosili za kratek razgovor dva in sicer KOKALJ ALBINA in ANCKO DEBELJAKOVO.



Smeš, pogovori, spomini med »mladimi« upokojenci

ALBIN KOKALJ je pripovedoval takole:

»V BPT sem prišel leta 1938. Opravljal sem razna dela, najprej sem delal kot čistilec valčkov na Rieter pristančnih strojih, nato kot vozač, mazalec strojev in podmojster. Med drugo svetovno vojno sem bil premeščen na krilne stroje, kjer sem bil tudi najprej čistilec, mazalec in podmojster. Leta 1945 sem bil pol leta v Šlandrovi brigadi, nato pa sem spet prišel nazaj v podjetje. Od leta 1950 dalje sem bil mojster na krilnih strojih in sicer do 21. 3. 1973, ko sem bil upokojen. V času službovanja sem delal tudi v samoupravnih organih, bil sem član delavskega sveta v podjetju, sodeloval pa sem tudi v delu sindikalne organizacije. Na podjetje me vežejo lepi spomini, saj je bilo delo prijetno, s sodelavcem smo se dobro razumeli, kot mojster oddelka pa sem ves čas gledal na to, da so se delavci moje izmene na delovnem mestu ugodno počutili.

Ob tej priliki bi se še enkrat rad zahvalil vsem pristojnim za prejeto spominsko darilo in srečanje upokojencev, ki je potekalo v izrednem razpoloženju, podjetju pa želim še naprej uspešnega delovanja.

Kaj je novega v Poreču?

Marsikdo že dela načrte za letovanje v času dopusta, večina članov našega kolektiva, ki bo preživelo dopust ob morju, bo letovala v našem počitniškem domu v Poreču. Verjetno slehernega, ki ima namen iti v Poreč zanima, kaj bo letos novega v našem letovišču.

Zastavljeni plan investicij in investicijskega vzdrževanja našega Počitniškega doma v Poreču bo letos v celoti izpolnjen, to pa predvsem zaradi pravočasnega pristopa k opravljanju zadane naloge. Prav na kratko se seznanimo z novostmi in vzdrževalnimi deli, ki so prav sedaj v polnem razmahu.

1. Odstranili smo štiri dotrajane dvoposteljne hišice (št. 24 do 27) in jih nadomestili z novimi štiripostelnimi domače izdelave.

2. V jedilnici bodo betonska tla obložena z vinas ploščicami, stare mize in klopi pa bodo zamenjane z novimi mizicami in klopji.

3. Za ljudi, ki rajši jedo na prostem, smo nabavili še štiri nove vrtno garniture v aluminiju.

4. Akcija z jogi vzmetnicami, ki se je lansko leto pričela, se letos nadaljuje in tako bodo v vseh posteljah stare žičnice zamenjane s sodobnimi jogiji. V ta namen smo morali za vse postelje izdelati lesene pose.

5. Ograjevanje našega zemljišča pred tujimi obiskovalci z žično mrežo se letos nadaljuje in bo zaključeno.

6. Ko smo sestavljali letošnji plan investicij ter vzdrževalnih del za naš počitniški dom v Poreču smo sklenili, da si letos kljub večletnemu odlaganju uredimo parkirišče za naše avtomobiliste. Po vseh mogočih razgovorih je

delo steklo in bomo postavili parkirne bokse iz železnih cevi, ki bodo pokriti s trstiko. Tako bo lahko našlo zaželeno senco 30 avtomobilov.

7. Sonce, dež in sol slabo vplivajo na zunanost naših hišic. Letos se je ponudila prilika in bodo očiščene in na novo prelakirane vse hišice tipa Jelovica in vsi domači »četvorčki«.

8. Poleg omenjenih del pa so še dela, ki jih je treba vsako leto pred sezono opraviti in to:

— beljenje kuhinjskih prostorov.

— pregled in popravilo
vseh električnih napeljav ter
električnih strojev in naprav,
— razširitev zunanje raz-
svetliave.

- pregled in popravilo vseh vodovodnih napeljav,
- sanitarij in pločevinastih streh.

- ureditev betonskih stezic in ležalnih površin na obali,
- zaščita borovcev pred prelcem, trebljanje in košenje trave, zasaditev cvetja in še sto drobnih stvari, ki še kako ugodno vplivajo na počutje našega delovnega človeka na oddihu.

Vsa ta dela smo in še opravljamo z našimi ljudmi, med katere štejem tudi dva naša upokojenca, le oblogo tal v jedilnici nam bo opravilo težilke. Ohrtno podetie

Nabavo opreme (postelje, vzmetnice, omare, vrtno in gostinske garniture) pa smo zaupali zaradi ugodne ponudbe Trgovskemu podjetju Koka — Globus iz Kranja.

M. A.

Anekdoti in šale

Angleški književnik, pesnik in dramatik Oskar Wilde je takole opredelil sorodstvo:

»Dolgočasna skupina ljudi, ki se ji še sanja ne o olik in lepem vedenju ter nima niti najmanjšega pojma o tem, kdaj je treba umreti.«

Grof BOBY sedi v neki dunajski kavarni, kadi Virginia cigarete in pije kavo. Zaplete se v razgovor z neko žensko, ki ga vpraša:

»Gospod grof, kajne da vi igrate na trobento?«

»Ne,« reče BOBY začudeno, »jaz vendar samo kadim. Ali morda vi slišite še kakšen zvok?«

Kje so doma ti trije?

JANKO GRASKAR

ADO BREG

SAVO ARJE

Kdaj in kako bomo letovali

Ker se bliža sezona letovanja v našem počitniškem domu v Poreču, vam posredujemo nekaj navodil.

Počitniški dom bo odprt od 9. junija do predvidoma 9. septembra 1973. Možnost letovanja je 7 ali 14 dni, menjave izmen pa bodo kot v preteklem letu v sobotah in nedeljah.

Naše bralce želimo opozoriti na izvensezonski popust, ki ga bomo nudili v času od 9. junija do vključno 24. junija in od 1. septembra do konca sezone 1973. Popust za člane kolektiva je 20 % za tuje pa 10 %. Letovanje v tem času priporočamo predvsem tistim družinam, ki nimajo šoloobveznih otrok in upokojen-
cem.

V času sezone, to je v mesecu juliju in v avgustu imajo prednost predvsem tisti člani kolektiva, KJER STA OBA ZAKONCA ZAPOSLENA V NAŠEM PODJETJU, člani kolektiva, ki imajo v tem času planiran dopust in člani kolektiva, ki imajo šoloobvezne otroke.

Vpisovanje za letovanje v Poreču je urejno tako kot v preteklem letu in vam v ta namen ste do 24. maja že oddali prijavnice.

Akontacijo v višini 100 din na odraslo osebo bomo sprejemali po naslednjem razporedu:

čas letovanja sprejem akontacije

od 9. 6. do 1. 7.	od 4. 6. do 7. 6.
od 2. 7. do 29. 7	od 12. 6. do 15. 6.
od 30. 7. do zaključka sezone	od 9. 7. do 12. 7.

Akontacija bo po gornjem razporedu sprejemal referent za družbeni standard od 13. do 15. ure v prostorih Vile v parku, kjer boste lahko dobili tudi vse ostale informacije.



Kmalu se bo začel poletni »živ-žav« v Materadi

**CENIK ZA LETOVANJE V POČITNIŠKEM DOMU
POREČ ZA SEZONO 1973**

Celodnevni pensiji:	din
1. Člani delovne skupnosti BPT in upokoјenci BPT	27,—
2. Zakonca članov BPT	42,—
3. Otroci članov BPT do 10 let star	12,—
4. Otroci članov BPT nad 10 let do 19 let starosti, ki še niso zaposleni in vajenci	18,—
5. Otroci članov BPT nad 19 let starosti, ki študirajo in še niso zaposleni ter štipendisti BPT	27,—
6. Tuji gostje	60,—
7. Tuji otroci do 10 let starosti	25,—
8. Tuji otroci nad 10 let do 19 let starosti, ki še hodijo v šolo	37,—
9. Savezna direkcija za rezerve indust. proizvoda Beograd	27,—
10. Zdravstveni dom Kranj	47,—
11. Otroci zdravstvenega doma do 10 let	14,—
12. Otroci zdravstvenega doma nad 10 let do 19 let starosti	23,—
13. Inozemci	85,—
14. Otroci inozemcev do 10 let starosti	35,—
15. Otroci inozemcev nad 10 let do 19 let starosti	50,—
16. Otroci zaposlenega osebja	8,—

Navedene cene veljajo le za letovanje, ki traja do 14 dni v sezoni. Za letovanje nad 14 dni se cena penzionira poviša za 50 %.

Dopisujte v naše glasilo!

Strela v gorah

Poletni čas nam v gorah kaj rada pokvari, če že ne onemogoči nevihta z gromom in strelo. Kako nevarna je le-ta, smo lahko brali lani, zato smo vam pripravili nekaj nasvetov, če vas zalotí v gorah neurje s strelo:

— Če zaidemo v naelektreno območje, nas opozori na svojo navzočnost z različnimi pojavi, ki niso ugodni. Po koži nas nekako srbi, ježijo se nam lasje iz konic prasketajo in srše plavkaste iskre.

Okolica, kjer se nam to dogaja je zelo nevarna, zato čimprej stran. Neposredni udarci strele so skoraj v večini primerov smrtni, nevarni pa so tudi stranski, ki nastanejo zaradi električnih in magnetnih vplivov.

— Magnetno polje v bližini strele je lahko smrtno nevarno. Druga posledica strele je rušitev električnega polja z manj ali bolj močnimi električnimi tokovi. Nevarni so blodeči električni tokovi, ki nas prav tako lahko poškodujejo.

Strele v gorah najraje izbirajo vrhove, podobno je z grebeni, zajedami in poklinami, ki jih zamaka vlaga.

Če nas doletí neurje z gromom in bliskom, ni dobro leči na tla. Izogibajmo se ostrih gorskih vrhov, na vsak način poskrbimo, da ob nevihti čim prej izginemo proč z nevarnega območja! Kako se poskušamo varovati, če se ne moremo umakniti?

— Pod strmino, ki je vsaj desetkrat višja od nas se postavimo v čepeči položaj in počakamo, da je nevihta mimo. Če nas obdajajo stene, poskrbimo da bomo oddaljeni od njih najmanj za poldrugí meter. V primeru, ko lahko izbiramo si poskušamo poiskati prostor, kjer je stena gladka, brez alg in kjer voda hitro odteka.

Varno je melišče. Nobena luknja, jarek in mesto pod previsom ni dobro. Če vedrmo v jarku ali v vdolbini, bodimo oddaljeni od robov vsaj dva metra. V primeru, da udari strela, bo na ozkem mestu preskočila zapreko in se prebila na drugo stran našega telesa. Omenili smo že, da ni primerno ležati na tleh. Na ta način telo prestreže največ elektrine, če v bližini udari strela. Najboljša je čepeča lega, stopala so skupaj, glavo stisnemo h kolenom. Pokriti s polivinilom bomo ostali suhi in dobro izolirani od zemlje. Zaradi izolacije je dobro stati na vrvi, gumijasti podplati pa so že sami po sebi dobra izolacija. Pomagamo si tudi z drugimi deli opreme, pod pogojem, da so popolnoma suhi. Če vedrmo stoje, stojimo prosto in se ne naslanjamo nikomr. Če nas neurje doletí v steni pri plezanju, so razmere dosti manj ugodne. Najbolje je, da se z vrvjo zavarujemo in navežemo k steni. Najhitrejši način sestopa je spuščanje ob vrvi. Med nevihto je to sorazmerno tvegano, vendar z varovanjem in s tem, da se stene dotikamo le s stopali, noge pa so razkročene, nevarnost omilimo.

In še to: kovinska oprema in predmeti sami po sebi nevarnost ne povečujejo. Cepin, klini, kljukice v žepu ali kovinski denar niso strelvod, zato je nespametno, če vse to med nevihto odvržemo. Odložimo vse na varno mesto, konice drez naj obrnemo v tla, prav tako naredimo s cepinom, klinom in drugo ostro opremo.

Povzetek po knjigi »Življenje v naravi«

Srečanje z našimi upokojenci



Albin Kokalj

ANČKA DEBELJAK

V tovarni sem bila od leta 1947 in sicer najprej pol leta v pregledovalnici, nato v tovarniški menzi kot administratorica, od leta 1953—58 pa kot evidenciarka v skladišču blaga. Od leta 1958 dalje sem



Ančka Debeljak

delala v obračunski pisarni predilnice. Upokojena sem bila 31.8.1972. Sedaj doma varujem vnuke, po tovarni pa mi je še vedno dolgčas. Zato sem bila še posebno vesela slovesnosti ob podelitvi ur članom kolektiva, ki so v podjetju zaposleni že 25 let ter srečanja upokojencev. Vsak upokojenec je vesel srečanja z ostalimi iz podjetja, kajti iz

razgovorov človek izve marsikaj novega in zanimivega. Bilo je res prijetno in želela bi se zahvaliti za pozornost, namenjeno nam upokojencem, istočasno pa želimo, da bi podjetje še naprej tako uspešno poslovalo, da bi bili zadovoljni vsi zaposleni tako kot smo bili mi, ko smo še opravljali svoje službene dolžnosti.

Nezgode

V mesecu aprilu so se pripetile naslednje obratne nezgode pri delu

1. **Jože Novak**, zaposlen v obratu tkalnice, si je pri merilnem stroju poškodoval desno nogo v gležnju.

VZROK: Nevaren način dela.

2. **Jože Stefe**, zaposlen v obratu predilnice si je pri zamašitvi otepala na baterju št. 2 poškodoval desno roko.

VZROK: Nevaren način dela ter naglica pri delu.

3. **Zoran Japelj**, zaposlen v mehanični delavnici si je pri padcu z mopedom na poti na delo poškodoval levo koleno.

VZROK: Ni znan.

4. **Danica Erjavec**, zaposlena v obratu tkalnice je pri zagonu tkalskega stroja vtaknila roko med votkovno zaustavko in bilo, ter si pri tem poškodovala levo roko.

VZROK: Nevaren način dela.

5. **Marko Ponjevič**, zaposlen v obratu oplemenitilnice, si je pri odpiranju ventila za odtok razstopine, ranil palec na desni roki.

VZROK: Nevaren način dela.

6. **Dorđe Mihajla**, zaposlenega v predilnici, je pri nakladanju tufta pritisnil voz ter mu poškodoval prsni koš.

VZROK: Nevaren način dela.

7. **Dragutin Vinter**, zaposlen v obratu tkalnice si je pri transportiranju preje ob zaboj poškodoval levo roko.

VZROK: Natrpano delovišče.

Domača karikatura



»Povejte mi, katera tovarna je to? Saj je brez označb in tabel.«
»Kaj ne veste? To so ja naše Voje.«

Gorivo za kotlarno



Dvakrat tedensko v podjetje pripelje tovarnjak s 25 tonami mazuta

moda * moda * moda * moda * moda * moda



Za zdravo gledanje televizije

Kdor dan za dnem po več ur preždi pred televizorjem, živi nevarno. Zdravniki po svetu vedno bolj opozarjajo na škodljive posledice nepazljivega gledanja v mali ekran. Vsakdo bi se moral potruditi, da televizor večkrat izključi.

Po mnenju zdravnikov dolgotrajno gledanje televizije povzroča naslednje motnje:
pomanjkanje gibanja in svežega zraka;
pretirano obremenitev živčevja, nespečnost in pretirano razdražljivost;
bolečine v križu zaradi predolga sedenja in glavoboli zaradi prehudega napenjanja oči.

Kako se izogniti tem motnjam?

Nikoli ne sedite predolgo in sključeno. Od časa do časa napravite nekaj korakov po sobi in pri odprtem oknu nekajkrat globoko vdihnite. Televizor je treba takoj ugasiti, kakor hitro vas začnejo oči ščemeti ali boleti, če vas začne boleti glava ali začutite bolečine v okončinah, če vas začne mrziti ali postanete utrujeni. Zdravniki priporočajo, da bi med gledanjem kaj jedli in svari, da ne bi zaužili preveč tekočine.



Rokavi za vsak okus

Vrsto let mi moda posvečala rokavom nobene prave pozornosti. Sedaj obeta drugače. Rokavi so postali tako različni, domiselno krojeni in enkratni, da res ne moremo mimo njih, ne da bi si jih natančno ogledali. Oblik je cela vrsta. Poleg tistih klasičnih, nas nova moda navdušuje za napihnjene, netopirjaste, kronaste, bolj ali manj bogato nabrane, plisirane, venčaste, ohlapne, dvojne... rokave. Morda vam katera od narisanih idej ugaja. Nikar ne oklevajte, saj tudi staro obleko pomladite z novimi rokavi.

L. Š.

ZAHVALA OOKZ BPT

Za izkazano pozornost in denarno nagrado, ki mi jo je organizacija ZK poklonila med služenjem vojaškega roka, se iskreno zahvaljujem.

Stojan Saje

ANEKDOTE

Mlado dekle je obiskalo italijanskega skladatelja Franca Alfana s prošnjo, da bi preizkusil njen glas. Ko je odpela, ali bolje odvreščala neko romanco, je vprašala:

»Torej, maestro, ali lahko pričakujem, da bom uspela s svojim glasom?«

»O, da, gospodična!« jo je potolažil skladatelj, »ob požaru ali brodolomu vam bo vaš glas zelo prav prišel.«

MISLI

Ako hočeš koga spoznati, mu moraš oblast dati.

Alkohol je vedno pil, gospodar nikdar ni bil, hiša mu je podrtija, a v družini razprtija. Besede, ki govore resnico, navadno niso prijetne.

ZAHVALA

Ob času moje bolezni se iskreno zahvaljujem sindikalni podružnici za obisk v bolnici ter za denarno pomoč. Obenem pa se zahvaljujem za obisk tudi obratnemu vodstvu tkalnice.

Jože Seidl

Prišli — odšli

PRISLI

V mesecu aprilu so prišli v podjetje naslednji sodelavci:

v tkalnico: Vehabović Muharem, Rant Bernarda, Smajić Fatima,

v konfekcijo: Bizjak Aleksandra,

v vzdrževalne obrate: Krmelj Anica,

v upravo: Leban Srečko,

ODSLI

samovoljno: Perić Petar, Islamović Mejra, Škrobar Leopold, Mašinović Rasim, Sušić Refika, Gorec Sonja, Mujić Hanka, Cener Vesna, Ristov Boris, Miskić Arifa, Smajić Fatima,

invalidsko upokojena: Kropivnik Marija.

Pisali so nam

Iz Niša, kjer služi vojaški rok, se je zopet oglašil Vučenović Čedo, ki pozdravlja celotni kolektiv, posebno še nekdanje sodelavce. Piše, da se ima dobro, vendar kljub temu komaj čaka, da se vrne nazaj v kolektiv.

Tekstilca redno prejema in se zanj zahvaljuje, saj tako lahko sledi dogajanju v podjetju.

Čedo, veseli nas, da si se zopet oglašil in nam napisal kako ti gre. Iz tvojega pisanja je videti, da često misliš

na podjetje in na svoje sodelavce. V našem glasilu, kate-terega prejemaš, lahko prebereš vse kar je novega pri nas, če pa te kaka stvar še posebno zanima, nam piši in radi ti bomo odgovorili.

Se enkrat hvala za pošto, upamo da se boš še kaj oglašil. Uredništvo

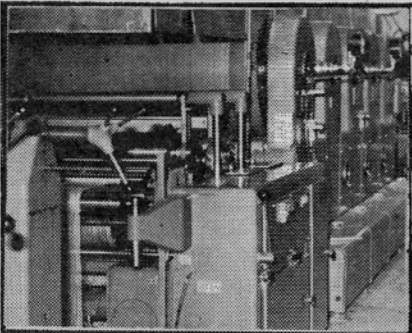
Naše mamice

Marinka Žižmond je 9. maja rodila dečka, Blanka Krže pa 18. maja deklico. Srečnima mamicama iskreno čestitamo!

Glasilo je po 7. točki I. odstavka 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu, Uradni list SFRJ št. 33/72, prosto plačila prometnega davka

»Tržiški tekstilec« — glasilo delovne skupnosti Bombažne predilnice in tkalnice Tržič — Ureja uredniški odbor Franci Šarabon, Marjan Herak, dipl. iur. Breda Milič, Anka Bizjak, Marija Rožič, dipl. oec. Ignac Ahačič, Francka Dolžan, Ljuba Sušteršič, Janez Furlan — Glavni in odgovorni urednik Janez Furlan — Naslov uredništva: BPT Tržič 64290. Telefon 70340 int. 90 — Tisk CP Gorenjski tisk Kranj v 1450 izvodih — Izhaja enkrat mesečno. — List dobijo člani delovne skupnosti brezplačno.

NAGRADNA KRIŽANKA

	20. črka abecede	KRIŽ (hrv.)	Mazač, padar	Pesnik Zupančič	Zasilno bivališče v gorah	Hrvaški "Petrol"	Samo	Avtom. oznaka Norveške	Planina JZ od Sarajeva	Naš STROJ	To je (kratica)	Otok v Jadransko morju	Naš STROJ	Kem. znak za JOD	BPT
															Napov. Trefalt
	redka, nakod. volnena tkanina							vrsta mesa vnetljiv ogljikovodik						METER	Kraj pri Kranju
Kem. znak za žveplo	Sinček	POD	Edvard Kardelj	1000 kg Gasilec Kovačevic		Trava, 2. košnje Oto TURK		lovarna v Celju zavito obdan zovitkom			Naš art. karo najviš. gora v Turčiji	Namiz. pregrinjalo			
znam. preizk. aparatov v laboratorij					Rimska 100	delavec kov. str. mesto v španski provinci Malaga						M. IME Sulphur			
Žensko ime				Ersine Caldwella napredov. v službi		Tanka mrež. tkanina Novak Cene			madž. m. ime Narodni magazin						Domo = rodec v Novi Zeland.
Orient, prašek za lase			večja soba, dvorana za sprejeme	POND		Najvišji m. pevski glas Aluminij						avt. ozn. Niederösterreich	100 cm Priprava za likanje		
Enaki črki		lokal, kjer točijo pivo	Glavni števnik					Kem. zn. za natrij avt. ozn. Belgije		Hunski poglavar					
RDEČI KRIŽ Slovenije			Rekav ZRN (Frankfurt) Enota za jakost			Ljubljana banka			Dolžin. mera	Gl. mesto Japonske Ponovna volitev					
	Kazal. zaimek		loka	Nogom. klub Dva samogla					Površin. mera		avt. ozn. Romunije Tuja in dom. črka		avt. ozn. Kranja zač. priim. znan. pevca (Ivo)		Naš STROJ
						Amper			3,14	Posebna nenavadno izjemen 18. črka			Ljubo Ravnikar Atlet. klub		
Bojan Stupica		EAST				Brezalk. pijača	Kem. prvina Mn		10 dl Zmrznj. voda		12. črka abecede	Ž. ime			
Lahko hlapljiva tekočina					Kačji glas	Vrsta tujih cigaret 21. črka abecede			Tovarna zdravlil v Ljubljani 4. črka abecede			Zabavna publikacija (križanke.) Stezica,			
Lado Rijavec			Samo = jed	Veža, hodnik			Hišica, ki poganja knjižničar (pomanj.)				Phosfor rus		majh. pot. KRAKAR LOZZE avt. ozn. REKE		
Atom z elektr. nabojem				Rim. 1 Polica ali stojalo za knjige		avt. ozn. Krapine začetek abecede		avt. ozn. Torina znak za el. upor. fiziki		oznaka vrste letal mesec v letu		Oranje Sebe		avt. ozn. Japonske Tantalova hči	
Naš artikel						Karanje, opomin avt. ozn. Maribora			Resnica (srbohr.) Gl. mesto GANE						
Kem. zn. za dušik		Nikalnica			Del dneva	avt. ozn. Makarske avt. ozn. Mostarja		Newton (kratica) Jezik bantue črncev		Symbol predilcev avt. ozn. Avstrije				Predpona v zloženkah Zver iz rodu mačk	
Kraj pri Ljubljani			Naš stroj osebni zaimek									Žid. m. ime Pritrdil.			
BPT	Alkohol. pijača Italija					Nagradna križanka	Lojzka Novosel			Znak za kem. prv. iridij		avt. ozn. Nemčije TONA		Tekstil. tovarna v Kranju	
Prizor iz prepr. življ. vaška slika						BPT	Italij. radiotel.			Letev, letva				Ribiška mreža	

NAGRADE ZA KRIŽANKO

Izmed 76 rešitev je bilo 39 pravih, izmed katerih smo izrežali naslednje dobitnike:

- 1. — 40,00 din
- 2. — 30,00 din
- 3. — 20,00 din
- 4. — 10,00 din

1. nagrado 40,00 din prejme **Slavko Pajntar** iz predilnice
2. nagrado 30,00 din prejme **Meglič Franc** iz meh. del.
3. nagrado 20,00 din prejme **Mirko Krmelj** iz predilnice
4. nagrado 10,00 din prejme **Rozman Danilo** iz meh. del.

Rešitve današnje križanke oddajte do 15. junija v nabiralnik TT (pri vhodu v okrepevalnico).

ZAHVALA

Vodstvu podjetja, samoupravnim organom in družbeno-političnim organizacijam se najlepše zahvaljujemo za prijetno srečanje ter za spominsko darilo.

Upokojenci

ZAHVALA

Samoupravnim organom, družbeno-političnim organizacijam in upravi podjetja se najlepše zahvaljujemo za poklonjene ure ter pogostitev ob 25-letnici našega dela v podjetju.

Obdarovani člani kolektiva